

ДЕПАРТАМЕНТ ЗА ИНФОРМАЦИЯ, КВАЛИФИКАЦИЯ И ПРОДЪЛЖАВАЩО
ОБРАЗОВАНИЕ – ВАРНА

ОДОБИЛ,
ДИРЕКТОР: _____

(проф. д-р Д. Василева)

Катедра: Науки за образованието

ПРОГРАМА
ЗА ПИСМЕН ИЗПИТ С УЧИТЕЛИ ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ЧЕТВЪРТА ПРОФЕСИОНАЛНО-
КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН

**1. ТЕОРИЯ НА ФИЗИЧЕСКОТО ВЪЗПИТАНИЕ КАТО НАУЧНА И УЧЕБНА
ДИСЦИПЛИНА**

Теория на физическото възпитание — наука за закономерностите, свързани с обучението и възпитанието посредством двигателна дейност. Предмет, цел, задачи. Съдържание и основни понятия. Възникване и развитие на теорията на физическото възпитание и връзката ѝ с другите науки.

Цел, задачи и съдържание на програмите по физическо възпитание и спорт в различните степени и етапи на образователната система.

Държавните образователни изисквания па физическа култура.

2. СРЕДСТВА НА ФИЗИЧЕСКОТО ВЪЗПИТАНИЕ

Физически упражнения. Характеристика, произход и развитие. Съдържание, форма и техника. Характеристики на движението - пространствени, временни, пространствено-временни и силови.

Допълнителни средства на физическо възпитание - естествени сили на природата, хигиенни фактори и физически труд.

Същност и характеристика на гимнастиката, игровата, спортната и туристическата дейност.

**3. ФОРМИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ЗАНИМАНИЯТА ПО ФИЗИЧЕСКО
ВЪЗПИТАНИЕ**

Класификация и обща характеристика на формите.

Урокът по физическо възпитание, като основна форма - задачи, съдържание и структура. Класификация и особености на различните видове уроци.

Методически изисквания за провеждане на уроците по физическо възпитание и спорт. Физическото натоварване в урока. Плътност на урока. Педагогическо наблюдение и анализ на урока.

Методически особености при провеждане на извънурочните форми.

4. МЕТОДИ НА ФИЗИЧЕСКОТО ВЪЗПИТАНИЕ

Класификация. Методи на обучението — словесни, за онагледяване, за двигателно обучение.

Методи за организиране дейността на учениците в урока.

Методи за физическо натоварване.

Методи за контрол и оценка на знанията, уменията и навиците.

5. УЧЕБЕН ПРОЦЕС ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ

Цел, задачи и характеристика на учебния процес. Съдържание на учебния процес - знания, двигателни умения и двигателни навици

Педагогически, психологически и физиологични основи на обучението. Методически особености на учебната дейност в етапите на обучение.

6. ОПТИМИЗАЦИЯ НА УЧЕБНО-ВЪЗПИТАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ

Фактори, предпоставки и условия за оптимизиране на учебно-възпитателния процес и повишаване ефективността на урока по физическо възпитание в организационен, методически, дидактически и психологически аспект. Проблемно обучение; програмирано обучение и алгоритмизация; самостоятелна работа на учениците; междупредметни връзки в учебно-възпитателния процес.

7. ВЪЗРАСТОВИ ОСОБЕНОСТИ В РАЗВИТИЕТО НА УЧЕНИЦИТЕ Същност и закономерности на физическото развитие. Анатоомо-физиологични и психически особености във възрастово развитие. Сензитивност и генетична обусловеност

8. ХАРАКТЕРИСТИКА И ЗАКОНОМЕРНОСТИ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ДВИГАТЕЛНОТО КАЧЕСТВО БЪРЗИНА

Определение. Форми на проявление. Морфологични, физиологични, биохимични и психологични фактори за проява и развитие на бързината. Възрастова динамика - сензитивни периоди. Средства, методи и изисквания за развитие на бързината.

9. ХАРАКТЕРИСТИКА И ЗАКОНОМЕРНОСТИ В РАЗВИТИЕТО НА ДВИГАТЕЛНОТО КАЧЕСТВО СИЛА

Определение. Форми на проявление. Морфологични, физиологични, биохимични и психологични фактори за проява и развитие на силата. Възрастова динамика - сензитивни периоди.

Средства, методи и изисквания за развитие на силата

10. ХАРАКТЕРИСТИКА И ЗАКОНОМЕРНОСТИ В РАЗВИТИЕТО НА ДВИГАТЕЛНОТО КАЧЕСТВО ИЗДЪРЖЛИВОСТ

Определение. Видове издръжливост. Морфологични, физиологични, биохимични и психологични фактори за проявление и развитие на издръжливостта. Възрастова динамика - сензитивни периоди.

Средства, методи и изисквания за развитие на издръжливостта

11. ХАРАКТЕРИСТИКА И ЗАКОНОМЕРНОСТИ В РАЗВИТИЕТО НА ДВИГАТЕЛНОТО КАЧЕСТВО ГЪВКАВОСТ И ЛОВКОСТ

Определение. Видове. Морфологични, физиологични, биохимични и психологични фактори за проявление и развитие на гъвкавостта и ловкостта. Възрастова динамика - сензитивни периоди.

Средства, методи и изисквания за развиване на гъвкавостта и ловкостта.

12. ХИГИЕННИ И ЗДРАВНИ ОСНОВИ НА ФИЗИЧЕСКОТО ВЪЗПИТАНИЕ

Изисквания и хигиенни норми при занимания с физически упражнения и спорт. Лична хигиена (редуване на труд и почивка, рационално хранене, хигиена на съня тялото и облеклото) и здравословен начин на живот.

Гръбначни изкривявания - същност и причини, форми, диагностика и измерване на гръбначните изкривявания. Профилактика и лечение. Профилактика на плоскостъпието.

Спортен травмизъм - същност и характеристика, причини и профилактика.

Същност на закаляването. Принципи и методи.

13. ОСНОВИ НА СПОРТНАТА ТРЕНИРОВКА

Същност и основни закономерности на спортната тренировка. Средства и методи. Тренировъчно натоварване, тренираност и спортна форма.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. БАЗЕЛКОВ, С. Хандбал. Учебно помагало за студентите от ШУ „Епископ Константин Преславски“. Шумен, 2007
2. БАЗЕЛКОВ, С. Методически аспекти на обучението по футбол 1-4 клас. Шумен, 2008.
3. БАЗЕЛКОВ, С. Методически аспекти на обучението по Баскетбол 1-4 клас. Шумен, 2008.
4. ЖЕЛЯЗКОВ, Цв. Основи на спортната тренировка. С,НСА ПРЕС, 1998
5. ЖЕЛЯЗКОВ, Цв. Д. Дашева. Основи на спортната тренировка. С, Гера арт, 2004.
6. ЗАЦИОРСКИ, В.М. Физическите качества на спортиста. МФ, С, 1975.
7. Йорданова, Н. И др. Теория и методика на физическото възпитание. Шумен, УИ. 2001.
8. Йорданова, Н. Подвижни и спортно-подготвителни игри. Шумен, УИ, 2002.
9. Йорданова, Н. Физическите и координационни способности – фактор за спортното обучение на учениците. Фабер, 2008
10. Йорданова, Н. И др. Ръководство за семинарни упражнения по теория и методикана физическото възпитание. Шумен, 2003.
11. Малчев, М. Ч. Сотиров, С. Базелков. Туризъм, алпинизъм ориентиране. Фабер, Велико Търново, 2011.
12. Маргаритов, В. Методически насоки по физическо възпитание за 1-1V клас. ПУ, 1994
13. Маргаритов, В. Спортната тренировка. УИ „Паисий Хилендарски”, 2017
14. Милева , Ел. Педагогика на физическото възпитание и спорта Учебник за студентите от НСА,София,2012, Изд.”Авангард Прима”
15. Милева Ел. Алтернативна педагогика в спорта, С. , Изд.”Авангард Прима, 2005
16. РАЧЕВ, Кр. и колектив. Теория и методика на физическото възпитание. МИФ, С, 1987
17. РАЧЕВ, Кр., В. Маргаритов. Теория и методика на физическото възпитание,. ПУ „Паисий Хилендарски”., 1996
18. Държавни образователни изисквания за V, IX, X клас - изд. МОН, 2000/2001

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

Писменият изпит е анонимен.

Разработва се конкретен проблем, свързан с професионалната практика, определен на лотариен принцип.

Изпитната комисия предварително определя няколко теми, които могат да са част от темите на програмата или комбинация от няколко от тях.

Писмените работи се оценяват от всички членове на комисията с точност до 0.50. Оценката се мотивира с обща рецензия, след което се разкрива анонимността. При оценката се обръща внимание и на проявената от кандидата езикова култура.

Оценката на комисията е окончателна и не подлежи на преразглеждане.